

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/195649,TEKST-AUDIO-80-rocznica-alianckiego-nalotu-na-Szczecin.html>
12.05.2024, 20:35

[TEKST + AUDIO] 80. rocznica alianckiego nalotu na Szczecin

Data publikacji 04.01.2024

80 lat temu Szczecin stał się celem nalotu brytyjskich ciężkich bombowców. W jego wyniku znaczna część miasta została obrócona w gruzy, a funkcjonowanie przedsiębiorstw zajmujących się produkcją zbrojeniową poważnie zakłócono.

Znaczenie miasta

Szczecin w drugiej połowie lat 30. XX w. przeżył dynamiczny rozwój. **W czasie II wojny światowej ta stolica prowincji Pommern była jednym ze strategicznych ośrodków przemysłowy na terenie III Rzeszy.** Znajdował się tu ważny port morski, stocznie Oderwerke i Vulkanwerf, zakłady samochodowe Stöwer, fabryka silników lotniczych Motorenbau GmbH oraz ok. 600 innych zakładów przemysłowych i 400 firm usługowych pracujących na potrzeby wojenne hitlerowskich Niemiec. W pobliskich Policach funkcjonowały zakłady chemiczne Hydrierwerke Pölitz AG produkujące paliwa syntetyczne z węgla kamiennego na potrzeby Wehrmachtu i Luftwaffe. Znaczne oddalenie od lotnisk skąd startowały alianckie bombowce zapewniało mu względne bezpieczeństwo.

Kadeci Lotniczej Szkoły Technicznej dla Młodzieży obok samolotu bombowego Avro Lancaster. IPN BU 1559/353

II wojna światowa

Pierwsze naloty na Szczecin miały miejsce już w 1940 r., ale nie wyrządziły w mieście większych szkód. Brytyjskie Bomber Command dopiero uczyło się swojego rzemiosła. Samoloty przenosiły jeszcze niewielkie ładunki bomb a dokładność

naprowadzania na cel i co za tym idzie skuteczność bombardowania przedstawiała wiele do życzenia. Niewielka ilość samolotów bombowych jakimi dysponowali Brytyjczycy spowodowała, że naloty kierowano na ważniejsze cele. Szczecin, a właściwie od 15 października 1939 r., Großstadt Stettin (Wielkie Miasto Szczecin), był dla brytyjskich nawigatorów punktem orientacyjnym podczas nalotów na Berlin.

Konferencja w Casablance

Czarne chmury nad Szczecinem zaczęły się zbierać w 1943 r. W słynnej Casablance 24 stycznia zakończyła się aliancka konferencja poświęcona alianckiej strategii dotyczącej dalszego prowadzenia wojny. Wiele miejsca poświęcono zagadnieniu strategicznego bombardowania okupowanej przez Niemców Europy, ale też i terenów rdzennej Rzeszy. To wtedy postanowiono o połączeniu sił lotnictwa brytyjskiego i amerykańskiego. **Ustalono też listę miast, które zamierzano systematycznie bombardować.** Szczecin oczywiście z powodu swego rozbudowanego przemysłu znalazł się na tej liście.

Szczecin jako cel nalotów

Pierwszy duży nalot miał miejsce w nocy z 20 na 21 kwietnia 1943 r. kiedy to zaatakowano południowe dzielnice miasta. Po raz kolejny bombowce RAF powróciły nad Szczecin w dużej liczbie dokładnie 80 lat temu - **w nocy z 5 na 6 stycznia 1944 r. Dowództwo brytyjskiego lotnictwa bombowego skierowało do akcji 358 ciężkich czterosilnikowych bombowców Lancaster i Halifax.**

Nad Berlin wysłano grupę szybkich bombowców De Havilland Mosquito, które spowodowały, że nocne myśliwce broniące Szczecina wezwano do obrony stolicy Rzeszy. Nie niepokojone bombowce o godzinie 3:15 rozpoczęły bombardowanie miasta. Bomby burzące i zapalające spadły na Śródmieście, Nowe Miasto oraz część Starego Miasta. Ostatni brytyjski bombowiec zrzucił swój ładunek o 5:30. **Był to jeden z cięższych nalotów jakie przeżyli mieszkańcy Szczecina.** W gruzach legło 500 domów a życie straciło 250 osób. Spłonęła katedra pw. św. Jakuba. RAF stracił w nalocie 13 maszyn zestrzelonych przez Luftwaffe.

W wyniku bombardowania do usuwania skutków nalotu wykorzystano francuskich jeńców wojennych. W mieście została poważnie uszkodzona sieć telefoniczna oraz elektryczna. Osoby, które utraciły mieszkania i mienie otrzymywały od władz miejskich pomoc rzeczową i finansową. **Nalot podziałał demoralizująco na mieszkańców, którzy posunęli się do grabieży opuszczonych mieszkań i sklepów.**

Bombowce RAF Bomber Command i amerykańskiej 8 Armii Powietrznej powróciły jeszcze nad Szczecin. Do nalotów przyłączyły się również siły powietrzne Związku Sowieckiego, które atakowały miasto coraz intensywniej, w miarę zbliżania się frontu. Po zakończeniu działań wojennych Szczecin znalazł się wśród 20 najbardziej zniszczonych miast Niemiec.

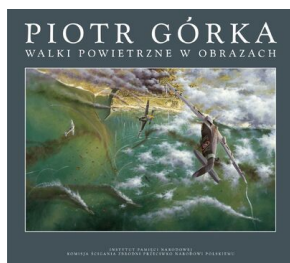
Istotną **częścią Polskich Sił Zbrojnych były Polskie Siły Powietrzne, w skład**

których wchodziły cztery dywizjony bombowe – 300 Dywizjon Bombowy „Ziemi Mazowieckiej”, 301 Dywizjon Bombowy „Ziemi Pomorskiej im. Obrońców Warszawy”, 304 Dywizjon Bombowy „Ziemi Śląskiej im. ks. Józefa Poniatowskiego” i 305 Dywizjon Bombowy „Ziemi Wielkopolskiej i Lidzkiej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego”. Brały one udział w nalotach na teren III Rzeszy i okupowanej Europy.

Instytut Pamięci Narodowej przygotował kilka publikacji książkowych poświęconych Polskim Siłom Powietrznym. Najnowszą z nich jest książka Grzegorza Śliżewskiego pt. „Karmazynowy błękit nieba. Działania bojowe I Polskiego Skrzydła Myśliwskiego w 1941 roku”. Jest to kronikarski opis pracy I Polskiego Skrzydła Myśliwskiego, przedstawienie wszystkich lotów bojowych i operacyjnych, zwycięstw, strat tej jednostki. Książkę można nabyć w stacjonarnych księgarniach IPN oraz w [księgarni internetowej](#).

Miłośnicy tematyki lotniczej mogą również zapoznać się z albumem Piotra Górki pt. „Walki powietrzne w obrazach”. Wydawnictwo jest zwińczeniem trzydziestoletniej pracy autora, który szukał inspiracji do swoich prac zarówno w brytyjskich archiwach jak i w relacjach polskich weteranów.

Biuro Edukacji Narodowej IPN przygotowało wystawę elementarną „Polacy w bitwie o Wielką Brytanię”, która przedstawia najistotniejsze informacje o polskim wkładzie w pierwsze strategiczne zwycięstwo alianckie w II wojnie światowej. Wszystkie zdjęcia zostały poddane procesowi cyfrowej koloryzacji przez Mikołaja Kaczmarka. Wystawę można pobrać

z [naszej strony www.](#)

Biuro Nowych Technologii IPN przygotowało grę multimedialną „Lotnicy – wojna w przestworzach”. Jest to edukacyjna gra przygodowa w trybie pierwszoosobowym, o łącznej długości rozgrywki szacowanej na 2-3 godziny. Gra zawiera w sobie elementy zręcznościowe oraz zagadki logiczne. Fabuła jest oparta na prawdziwych wydarzeniach i postaciach polskich lotników odbywających służbę w powietrzu w czasie II wojny światowej. 12 grudnia 2023 r. na warszawskim lotnisku Babice odbyła się prapremiera gry, w której wzięło udział blisko dwa tysiące uczniów z całej Polski. Premiera gry będzie miała miejsce na edukacyjnych targach BETT London 24 stycznia 2024 roku w Londynie i tego dnia zostanie udostępniona na platformie steam.com do bezpłatnego pobrania.

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

PLIKI DO POBRANIA

[Wiesław Kaczmarczyk - z 5 na 6 stycznia 1944 r. bombowce RAF dokonały nalotu na Szczecin \(wav, 38.93 MB\) 04.01.2024 10:00](#)

[Wiesław Kaczmarczyk - z 5 na 6 stycznia 1944 r. bombowce RAF dokonały nalotu na Szczecin \(mp3, 5.31 MB\) 04.01.2024 10:00](#)